

- А. А. Рыбникова и А. Н. Лужецкая. – М.: Изд. Акад. худож. СССР, 1961. – 511 с.
3. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв [Текст] / пер. з англ. – К. : Махаон- Україна, 2007. – 512 с. : іл. - Довідковий розділ. - С. 480-511.
  4. Визер В. Живописная грамота. Основи пейзажа / В. Визер / Ред. кол. Т. Калинина, Н. Кулагина, др. – СПб.: Питер, 2007. – 192 с.
  5. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Волинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с.

Олександр Бондаренко
Науковий керівник:
доц. Тарасенко О.К.

ВИВЧЕННЯ ТЕХНІКИ АПЛІКАЦІЇ СОЛОМКОЮ НА ЗАНЯТТЯХ ГУРТКА ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА

В умовах зростання самосвідомості українців зростає інтерес до проблем відродження національної культури. Тому одне із головних завдань освіти в Україні є органічне поєднання її з національними традиціями, збереження та збагачення культури українського народу. У цьому зв'язку особливий інтерес представляють ті види творчості, які тісно пов'язані з художньою обробкою місцевих рослинних матеріалів – лози, берести, рогози і соломки [1; 4].

Мистецтво аплікації з соломки є одним із наймолодших видів декоративно-ужиткової творчості України. Сьогодні воно в центрі уваги видатних вітчизняних майстрів і педагогів. Вивчення мистецтва аплікації соломкою допоможе розібратися в її витоках, особливостях застосування на сучасному етапі, стане поштовхом для нового рівня її розвитку. Це засвідчує актуальність і доцільність дослідження.

Техніки аплікації соломкою В. Барадулін, К. Бобрищів, І. Волошин, В. Гургула, О. Данкус, В. Дараган, А. Канцедакіс, Т. Матвєєва, М. Некрасова, О. Попова, Ю. Легенький, В. Рафаєнов розглядають як складову частину народного мистецтва (як європейського так і вітчизняного), як художнє ремесло, яке мало свої видатних майстрів і прадавні промисли. М. Бабенчиков, Т. Бушина, Ю. Герчук, Ю. Лащук, Б. Нешумов, А. Хворостов, Г. Федотов мистецтво аплікації соломкою трактують як вид ужиткового декору, однією з батьківщин якого була Буковина та українське Полісся, розглядають мистецтво використання сухих трав, структуру і зміст солом'яного орнаменту. У спеціалізованій педагогічно-мистецькій літературі (С. Базарян, О. Данченко, П. Лосюк,

М. Усакова, В. Хорунжи та ін.) аналізуються художні можливості виховання учня мистецтвом аплікації соломкою на уроках образотворчого мистецтва та в позакласній роботі. Питанням аплікації соломкою, використанням різних технік і законів при створенні тематичних декоративних композицій займаються багато майстрів народної творчості, як професіоналів так і аматорів (В. Галкіна, М. Климович Н. Лашко, О. Сасенко, Г. Степанченко, М. Рашкевич та ін.).

Робота з аплікації соломкою таїть у собі як великі можливості пізнання прекрасного, так і виховні можливості: у школярів розвивається окомір, відчуття нюансів кольорів, ритму, пропорцій, тренується рука. Виховуються якості, необхідні не тільки художнику, а й людині будь-якої професії. Отже, відбувається поєднання трудового й художньо-естетичного виховання. Вивчення мистецтва аплікації соломкою допоможе розібратися в її витоках, особливостях застосування на сучасному етапі, стане поштовхом для нового рівня її розвитку.

Актуальність визначеної проблеми, необхідність забезпечення більш ефективного вивчення мистецтва аплікації соломки зумовили мету статті – розробити методичні аспекти вивчення аплікації соломкою на заняттях гуртка декоративного мистецтва.

Для з'ясування яке місце відведено вивченню аплікації соломкою у межах діючих програм з образотворчого мистецтва учнями загальноосвітньої школи нами було здійснено аналіз відповідних навчальних програм у названому аспекті. Аналіз показав, що даному виду народного мистецтва не відведено належного місця [2].

Тому, зважаючи на обмежений час, що визначений для уроків образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі, широко ознайомити учнів з техніками аплікації соломкою можна лише на заняттях художньої студії або гуртка декоративного мистецтва.

Вивчення аплікації соломкою доречно розрахувати на три роки навчання. Упродовж трьох років навчання з даної теми бажано проводити у групах із індивідуально-фронтальною роботою. Під час занять використовуються різноманітні методи навчання: словесні (бесіди, пояснення), наочні (демонстрація ілюстрацій, схем, креслень, зразків виробів, екскурсії на виставку) практичні (самостійна розробка схем, ескізів, виготовлення виробів) [3; 5]. Вагоме місце у процесі навчання аплікації соломкою займають ігри, конкурси і вікторини, як методи стимулювання.

На початку вивчення аплікації соломкою учні знайомляться з інструментами для роботи з соломкою, правилами безпеки, технологічними властивості природних матеріалів; правилами збирання, засушування й зберігання соломки; вивчають основні правила створення площинної аплікації з соломки; прийоми з'єднання деталей об'ємних виробів; вчать створювати сувеніри із соломки; узгоджувати зображення

композиції з форматом основи правила безпечного користування інструментами.

На наступному етапі учні вивчають техніку аплікаційних робіт, вчать виконувати найпростіші ескізи; виконувати прості об'ємні (напівоб'ємні) сконструйовані форми (заготовки для аплікацій соломкою, оволодівають прийомами вирізування, обривання, надрізу, підрізу, згинання, скручування, нарізання паперу, поняття про композицію, колірне коло; головні та другорядні елементи в композиції; виготовляти сувеніри-аплікації, конструювати й виготовляти сувеніри-іграшки, об'ємні вироби з соломки; узгоджувати зображення композиції з форматом основи, розрізняти кольори за світлом, теплі та холодні, загальні поняття про нитки, тканину, природні й штучні волокна).

Для більшого зацікавлення учнів та урізноманітнення роботи над аплікацією з соломки нами запропонована робота з іншими матеріалами – тканиною, папером, нитками, утилізованою продукцією у поєднанні з аплікацією соломкою. Це і виготовлення аплікацій із соломки на тканині; вміння учнів поєднувати тканину з соломкою; узгоджувати зображення композиції з форматом основи, уміння виготовляти сувеніри з утилізованих пластмасових виробів та соломки, старими грампластинками та соломкою.

Дана методика була апробована під час проходження виробничої педагогічної практики, що підтвердило великий мистецький та педагогічний потенціал цього виду мистецтва, доступність і доцільність опанування аплікації соломкою учнями гуртків декоративного мистецтва.

Список використаних джерел:

1. Барадулін В.А. Сільському вчителю про народні промисли: художню обробку берести і соломи, плетіння із лози, коріння: Посібник для вчителів / В.А. Барадулін. – М.: Просвіта. 1979. – 122 с.
2. Мистецтво. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (Образотворче мистецтво). – (авт. Л. Масол, О. Коваленко, Г. Сотська, Г. Кузьменко, Ж. Марчук, О. Константинова, Л. Паньків, І. Гринчук, Н. Новикова, Н. Овіннікова). - К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 33 с. - С. 22-29.
3. Кардашов В.М. Теорія і методика викладання образотворчого мистецтва: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ В.М. Кардашов. – К: Видав. дім «Слово», 2007. – 296 с.
4. Репина Т. А. Художественные изделия из соломки / Т. А. Репина. — Минск : Беларусь, 2008. — 287 с. : ил.
5. Хорунжи В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання / В.І. Хорунжи. -- Тернопіль: „Астон”, 2001. -- 201 с.